

ΓΕΦΥΡΩΝΟΝΤΑΣ ΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ «ΘΡΑΥΣΜΑΤΑ» ΜΕ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΑΣΤΙΚΟ ΙΣΤΟ : ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΣΤΑ «ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ» ΣΤΗ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ / ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ : ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΔΙΔΑΣΚΩΝ : ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Το πρώτο μου ταξίδι με το πλοίο για τα Χανιά, γεμάτος θλίψη, καθώς αποχωριζόμουν την Αθήνα και τους αγαπημένους μου, έφερε μαζί του μια παράξενη αίσθηση. Εκεί, στο κατάστρωμα του πλοίου, το βλέμμα μου έπεσε πάνω στα βιομηχανικά κελύφη που στέκονταν σιωπηλά, παραδωμένα στο χρόνο, θλιμμένα και εγκαταλειμμένα.

Όταν, όμως, ταξίδευα ξανά για την επιστροφή, τα ίδια ακριβώς κελύφη μου φάνηκαν διαφορετικά. Αντανακλούσαν κάτι μέσα μου, την προσμονή, την ένταση του ταξιδιού, την επιστροφή.

Η περιέργειά μου με ώθησε να μάθω. Ποια ήταν η ιστορία τους; Πώς πέρασαν από το απόγειο της βιομηχανικής τους δύναμης στην εγκατάλειψη και την αποσύνθεση; Και όταν ανακάλυψα το παρελθόν τους, τον ρόλο τους ως τούβλα μιας άλλης εποχής, εντυπωσιάστηκα από την πορεία τους, το πώς υπήρξαν κάποτε ζωτικά μέρη της βιομηχανικής ανάπτυξης και πώς κατέληξαν έτσι, θλιμμένα, να παραμένουν μάρτυρες του χρόνου.

Από εκείνη τη στιγμή, τα κελύφη αυτά έγιναν μέρος των ταξιδιών μου. Με αποχαιρετούσαν, πάντα με μια σιωπηλή θλίψη.
Αλλά όταν επιστρέφω, με υποδέχονται με προσμονή, σαν να περιμένουν κάτι.

Η επανάχρηση αυτών των κτιρίων δεν είναι μόνο μία πράξη διατήρησης, αλλά και μια πράξη αναβάθμισης για την περιοχή. Ενσωματώνοντας το παρελθόν με το παρόν, δημιουργείται μια νέα ταυτότητα για την περιοχή, που δεν θα βασίζεται μόνο στη μνήμη του χθες, αλλά και στις ανάγκες του αύριο.

ΓΕΦΥΡΩΝΟΝΤΑΣ ΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ «ΘΡΑΥΣΜΑΤΑ» ΜΕ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΑΣΤΙΚΟ ΙΣΤΟ : ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΣΤΑ «ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ» ΣΤΗ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ / ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ : ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ο χώρος των πρώην εγκαταστάσεων Λιπασμάτων στη Δραπετσώνα αποτελεί σημαντικό τμήμα του βιομηχανικού τοπίου της Αττικής, με έντονο ιστορικό και κοινωνικό αποτύπωμα. Από τις αρχές του 20ού αιώνα λειτούργησε ως κεντρικός πυρήνας χημικής βιομηχανίας, ενώ μετά την παύση λειτουργίας του στα τέλη της δεκαετίας του 1990 οδηγήθηκε σε εγκατάλειψη, αφήνοντας περιβαλλοντικά και πολεοδομικά προβλήματα. Σήμερα, ο χώρος βρίσκεται στο επίκεντρο στρατηγικών σχεδιασμών ανάπλασης, με στόχο την ανάδειξη της βιομηχανικής κληρονομιάς και τη μετάβαση σε έναν πολυλειτουργικό δημόσιο χώρο που ενισχύει την ταυτότητα της Δραπετσώνας.

Η περιοχή των λιπασμάτων της Δραπετσώνας, η οποία βρίσκεται νοτιοανατολικά του λιμανιού του Πειραιά και βορειοδυτικά των ενεργών βιομηχανικών μονάδων ΑΓΕΤ και Ηρακλής, συνιστά έναν μοναδικό παραθαλάσσιο χώρο. Ο εν λόγω χώρος έχει την ικανότητα να αξιοποιηθεί για τη δημιουργία υποδομών που θα διευκολύνουν την εκτόνωση και την αναψυχή των κατοίκων του Δήμου Δραπετσώνας, καθώς και των γειτονικών περιοχών, ενισχύοντας τη βιωσιμότητα και την ποιότητα ζωής των τοπικών κοινοτήτων.

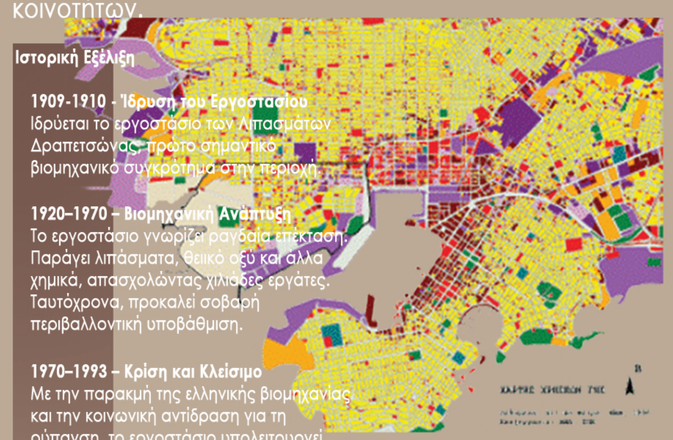

Ιστορική Εξέλιξη

1909-1910 - Ίδρυση του Εργοστασίου
Ιδρύεται το εργοστάσιο των Λιπασμάτων Δραπετσώνας, πρώτο σημαντικό βιομηχανικό συγκρότημα στην περιοχή.

1920–1970 – Βιομηχανική Ανάπτυξη
Το εργοστάσιο γνωρίζει ραγδαία επέκταση. Παράγει λιπάσματα, θειικό οξύ και άλλα χημικά, απασχολώντας χιλιάδες εργάτες. Ταυτόχρονα, προκαλεί σοβαρή περιβαλλοντική υποβάθμιση.

1970–1993 – Κρίση και Κλείσιμο
Με την παρακμή της ελληνικής βιομηχανίας και την κοινωνική αντίδραση για τη ρύπανση, το εργοστάσιο υπολειτουργεί. Το 1993 κλείνει οριστικά.

1993–2015 – Εγκατάλειψη
Ο χώρος μένει αναξιοποίητος και υποβαθμισμένος. Συσσωρεύεται ρύπανση και το παραλιακό μέτωπο αποκλείεται από τη δημόσια χρήση.

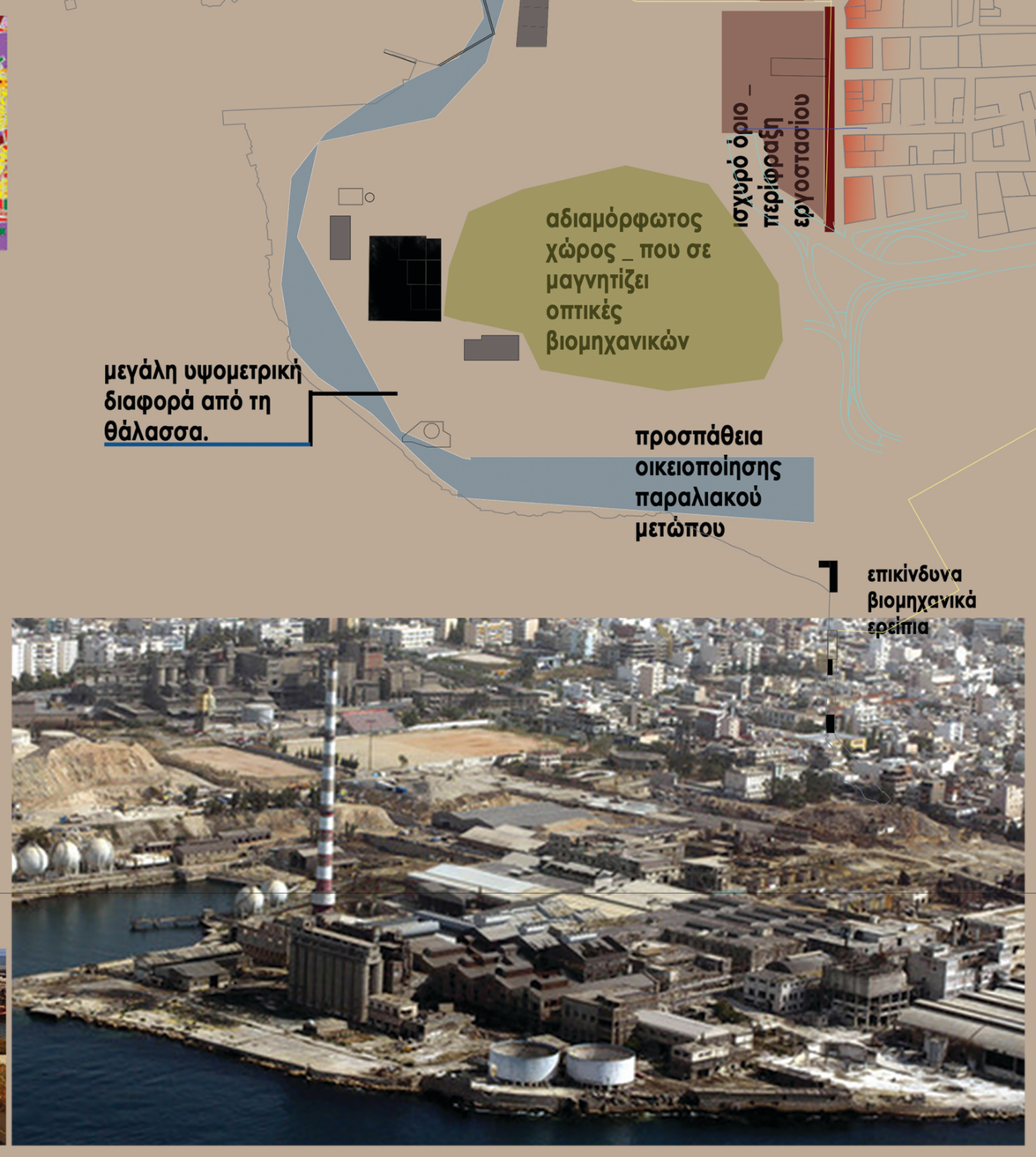

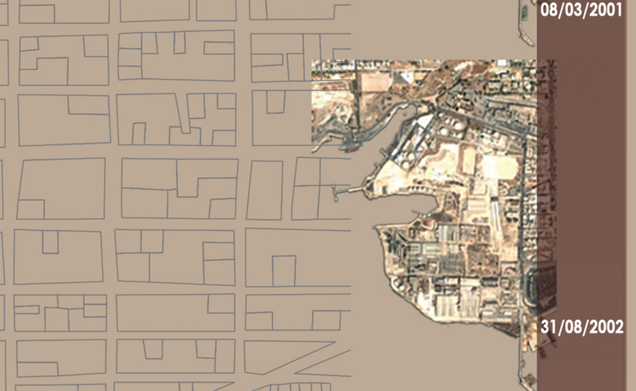

Σταδιακή κατεδάφιση εγκαταστάσεων

08/03/2001

31/08/2002

07/09/2003

08/04/2004

08/04/2008

αθλητικές δραστηριότητες προς όλους

μη προσβάσιμοι χώροι

ισχυρό όριο _ περίφραξη εργοστασίου

αδιαμόρφωτος χώρος _ που σε μαγνητίζει οπτικές βιομηχανικών

μεγάλη υψομετρική διαφορά από τη θάλασσα.

προσπάθεια οικειοποίησης παραλιακού μετώπου

επικίνδυνα βιομηχανικά ερείπια

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό : Ανάπλαση στα "Λιπάσματα" Δραπετσώνας.

03 Προθέσεις - Στρατηγική

Τα βιομηχανικά θραύσματα αποτελούν θεμέλια για μια νέα αστική αφήγηση.

Στόχος είναι η γεφύρωση παρελθόντος και παρόντος, όπου τα βιομηχανικά κελύφη αναδεικνύονται σε κυρίαρχους φορείς μνήμης και ταυτότητας.

Τα βιομηχανικά θραύσματα είναι μνήμη και δύναμη.
Δεν γεμίζουν κενά · ορίζουν το τοπίο.
Δεν συμπληρώνουν την πόλη · γίνονται

Δημιουργία Πρασίνου & Αθλητικών Χώρων - Δημιουργία Ορίου Με Ενεργές Βιομηχανίες

Ενοποίηση του Υπάρχοντος Παράκτιου Μετώπου με το Δίκτυο Πλατωμάτων

Κατώφλι - Χωρική Σύνδεση στον Αστικό Ιστό

Ολοκλήρωση και Ενοποίηση του Αστικού Ιστού

Κεντρική Διαδρομή Επέκτασης: Ολοκλήρωση

Κεντρική Πλατεία - Διαρθρωτική Ανάλυση της Διαγωνίου στον Αστικό Ιστό

Διατήρηση της Αισθητικής Ταυτότητας των Βιομηχανικών Ερειπίων: Διατήρηση της Υφιστάμενης Οπτικής Κατάστασης

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΣΥΝΔΕΣΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΩΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ

Δευτερεύον Πλάτωμα

Κεντρική Διαδρομή:
Ανασχεδιασμός του Κύριου Άξονα του Βιομηχανικού Συγκροτήματος Πριν την Κατεδάφιση

οικιών

Δημιουργία Παράκτιου Μετώπου: Στρατηγική Σύνδεση με το Δίκτυο Πλατειών

Πεζοδρόμηση και Γεφυροποίηση της Οδού Λαμπράκη: Ενδυνάμωση της Αστικής Δομής και Στρατηγική Συνοχή με Χωρικές και Περιβαλλοντικές Ενότητες του Αστικού Ιστού

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό : Ανάπλαση στα "Λιπάσματα" Δραπετσώνας.

04 Αναγνώριση Βιομηχανικών Κελυφών

ΥΔΑΤΟΠΥΡΓΟΣ

ΣΦΑΓΕΙΑ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΧΗΜΕΙΑΣ

ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟ

ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΣΙΛΟ

ΤΑΙΝΙΟΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΡΑΚΑΡΗ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό : Ανάπλαση στα "Λιπάσματα" Δραπετσώνας.

05 Σχέδιο Γενικής Διάταξης

1. Αθλητικό Κεντρο_ Κολυμβητήριο
2. Βιβλιοθήκη _ Αναγνωστήριο
3. Κατοικίες με εστίαση στο ισόγειο και κοινωνικές υπηρεσίες στον όροφο (Κ.Α.Π.Η.)
4. Ταινιοδιάδρομος _ πεζογέφυρα
5. Αθλητιικό Κέντρο _ Κτίριο αποδυτηρίων - κερκίδες)
6. Πολιτιστική χρήση (φιλοξενεί δράσεις Σχολή Καλών Τεχνών)
7. Συνεδριακό Κέντρο
8. Ναυτικός όμιλος Δραπετσώνας (δραστηριότητες που σχετίζονται με θαλάσισιες δραστηριότητες)

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό : Ανάπλαση στα "Λιπάσματα" Δραπετσώνας.

06 Βιβλιοθήκη _ Αναγνωστήριο Λιπασμάτων"

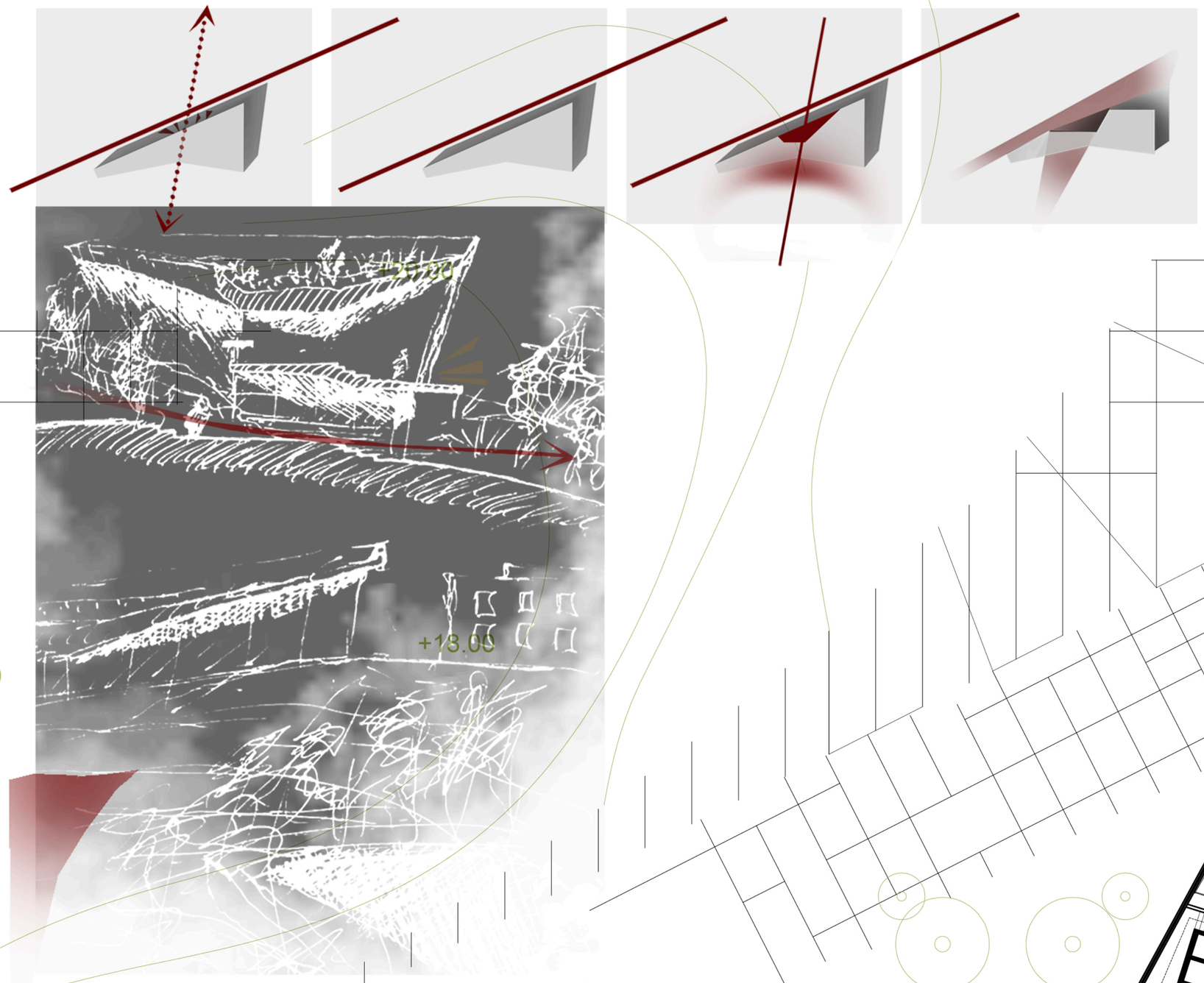

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΛ. 1/300

ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ

ΚΛ. 1/300

ΝΟΤΙΑ ΌΨΗ

ΚΛ. 1/500

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό :
Ανάπλαση στα "Λιπάσματα" Δραπετσώνας.

07 Κολυμβητήριο _ "Αθλητικό Κέντρο Λιπασμάτων"

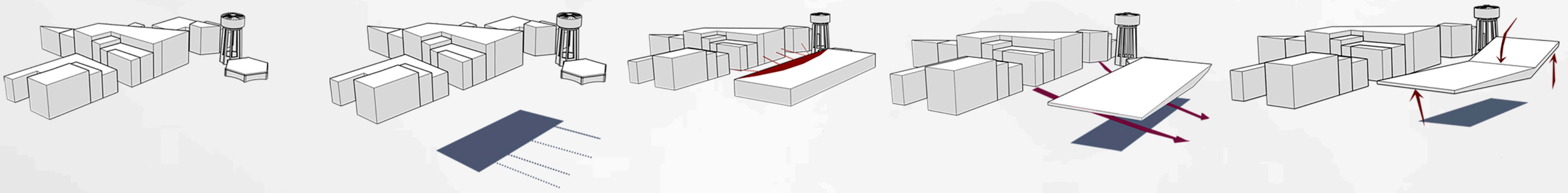

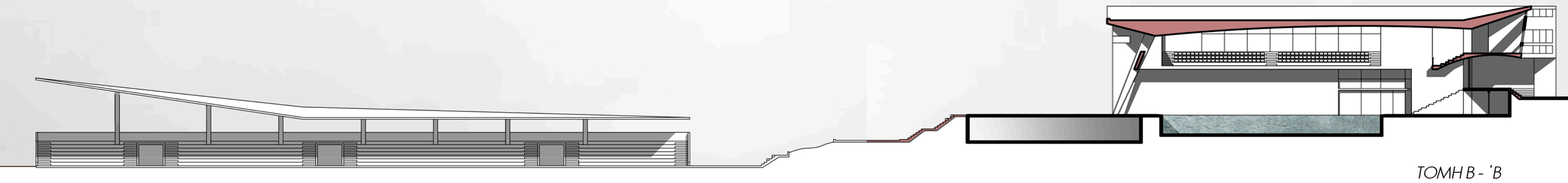

ΤΟΜΗ Β - Ί Β

0 100 200

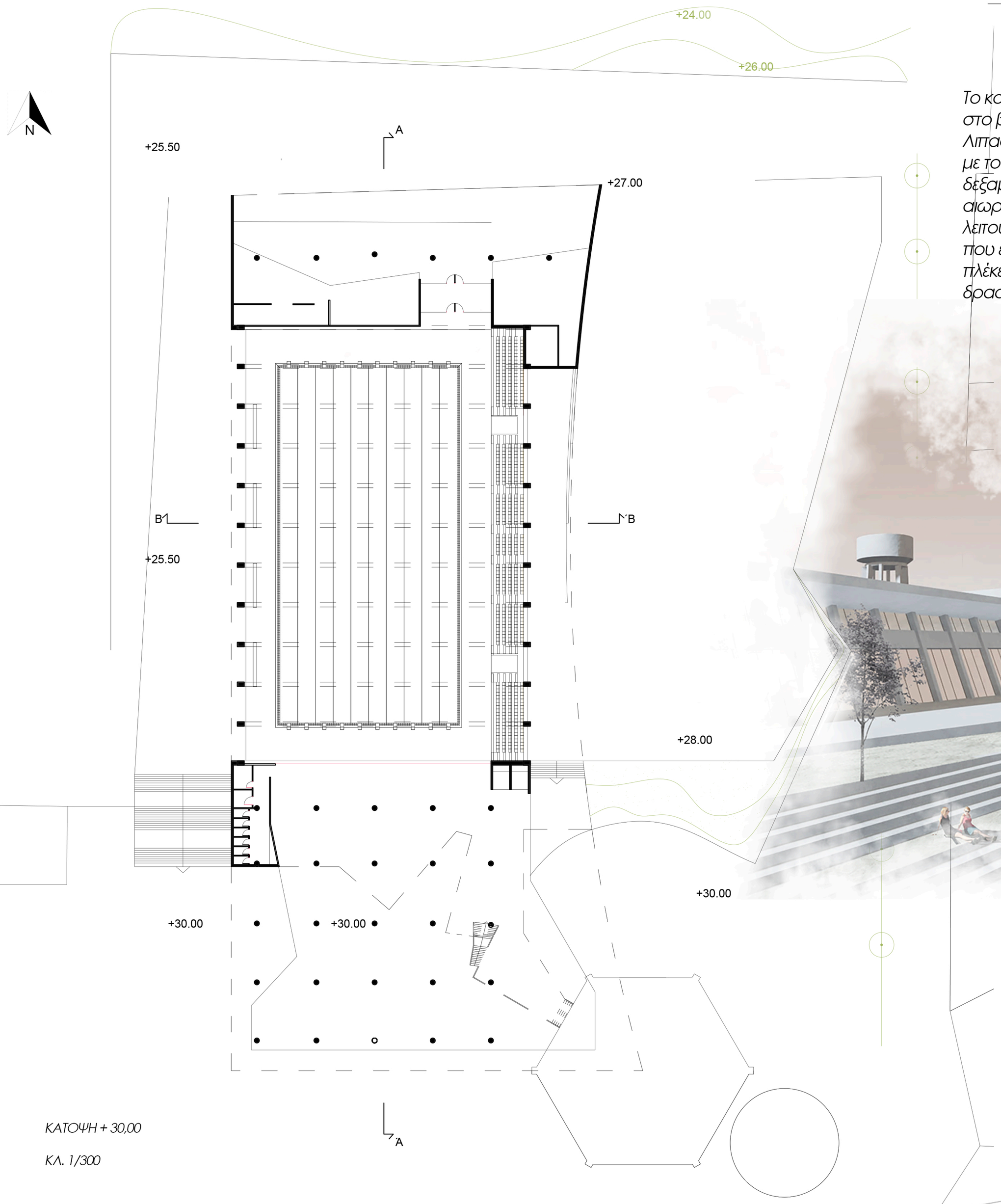

Το κολυμβητήριο εντάσσεται στο βιομηχανικό τοπίο των Λιπασμάτων, σε άμεσο διάλογο με τον υδατόπυργο και τη δεξαμενή. Η μπετονένια πλάκα, αιωρούμενη και στιβαρή, λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος που επανερμηνεύει το όριο και πλέκει νέο δίκτυο ζωής και δραστηριοτήτων.

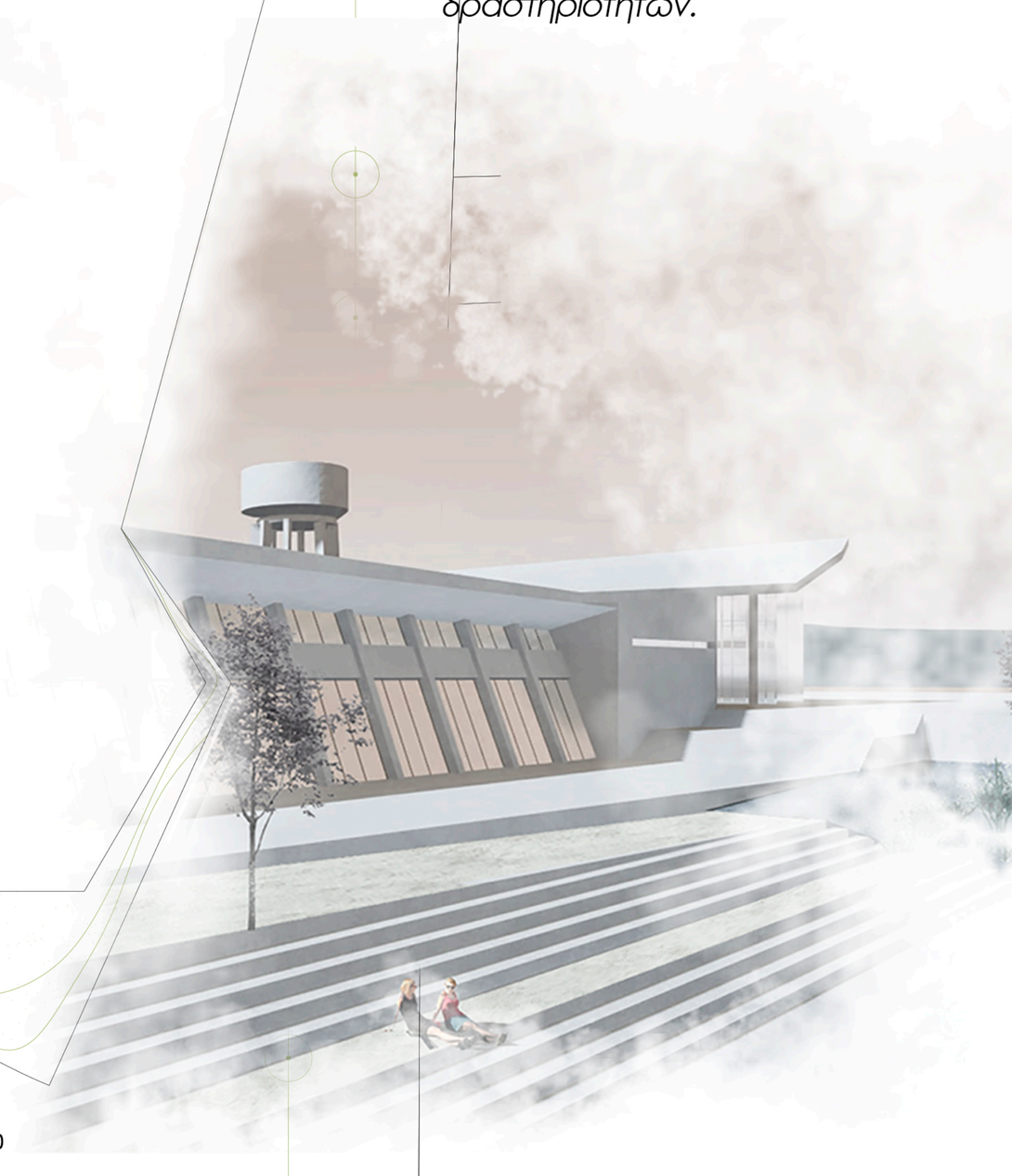

ΚΑΤΟΨΗ + 30,00

ΚΛ. 1/300

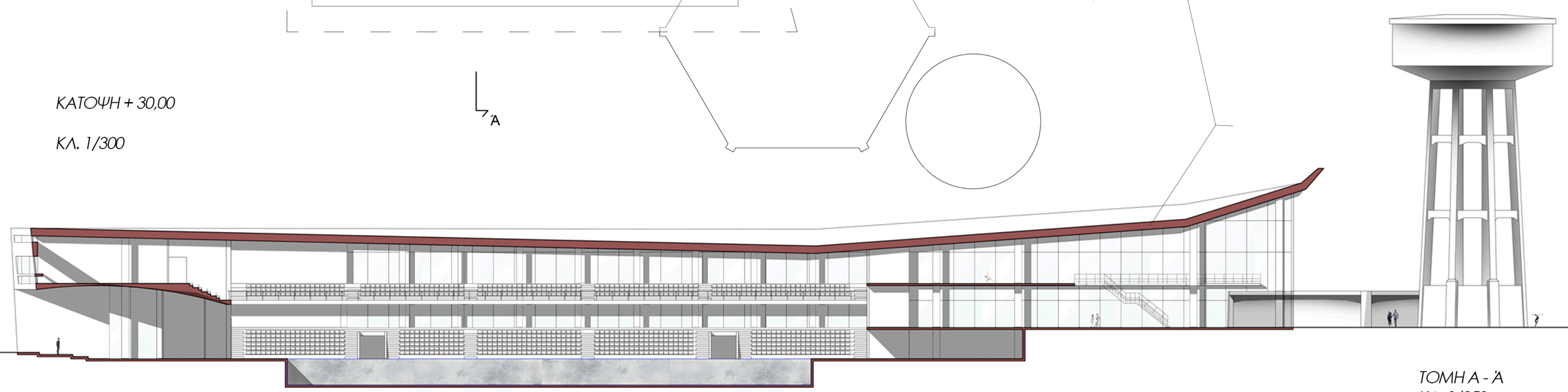

ΤΟΜΗ Α - Ά
ΚΛ. 1/250

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

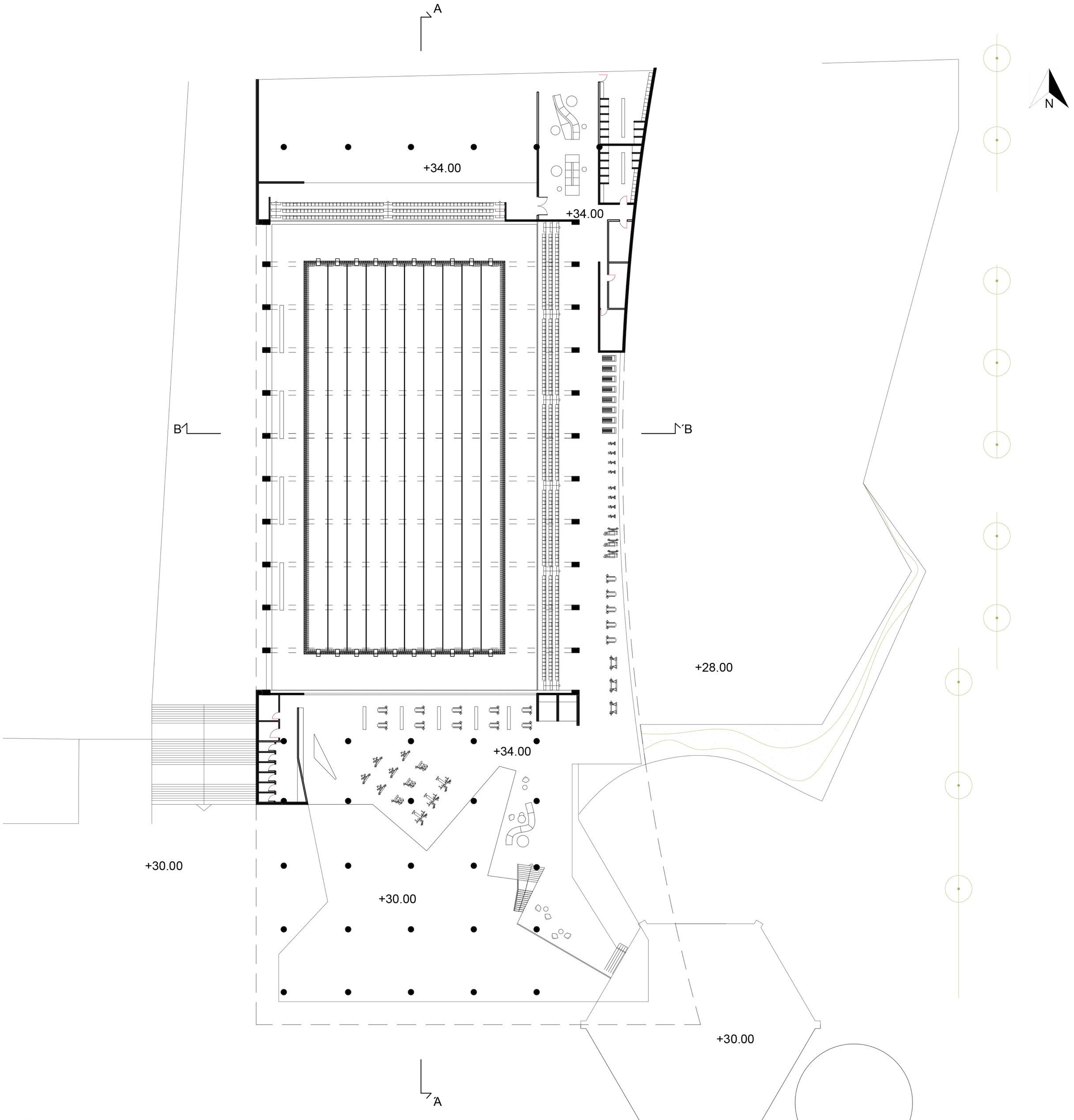

ΚΑΤΟΨΗ + 34,00

ΚΛ. 1/250

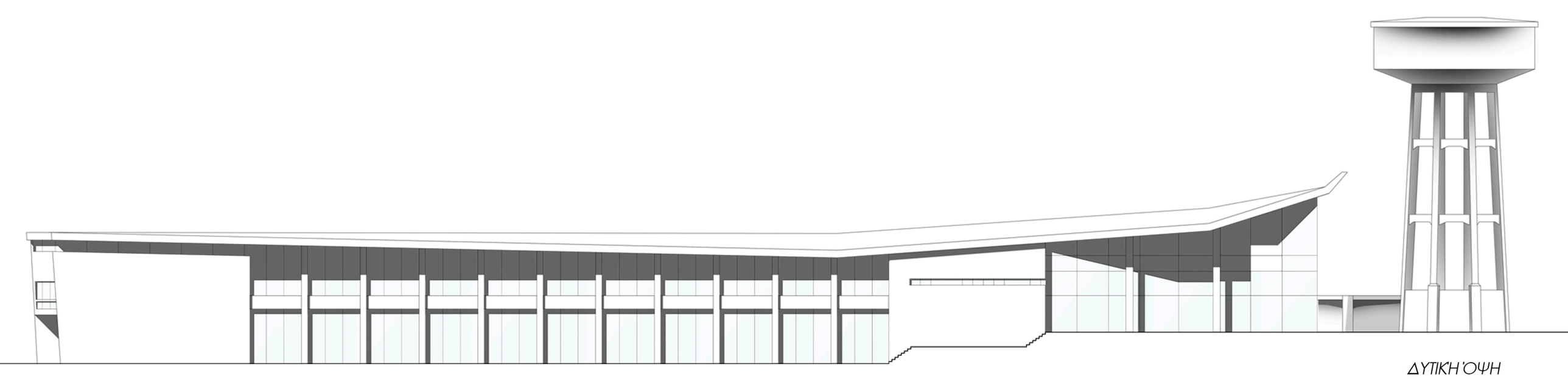

ΔΥΤΙΚΗ ΌΨΗ
ΚΛ. 1/250

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό :
Ανάπλαση στα "Λιπάσματα" Δραπετσώνας.

09 Κολυμβητήριο _ "Αθλητικό Κέντρο Λιπασμάτων"

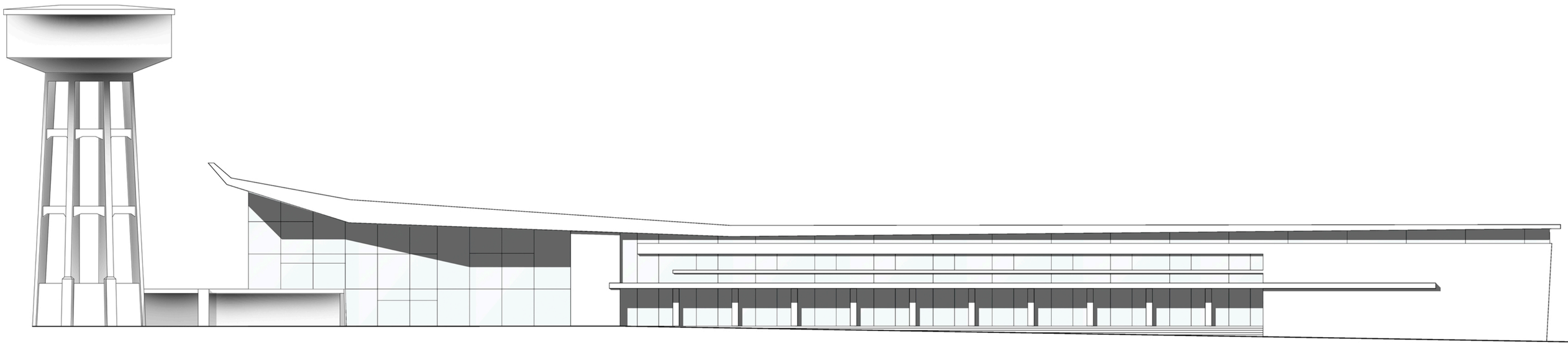

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΌΨΗ
ΚΛ. 1/250

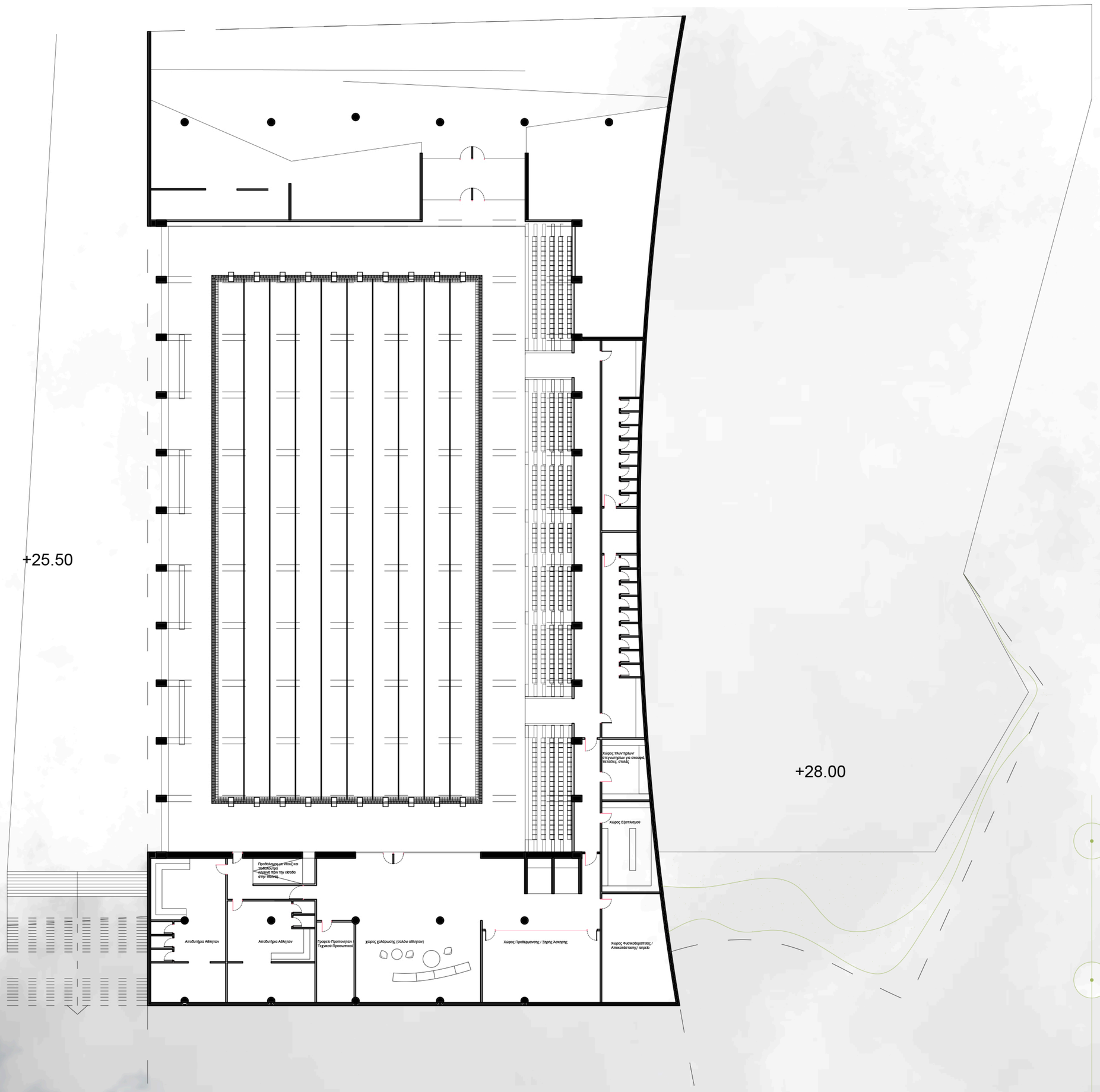

ΚΑΤΟΨΗ + 25,50

ΚΛ. 1/250

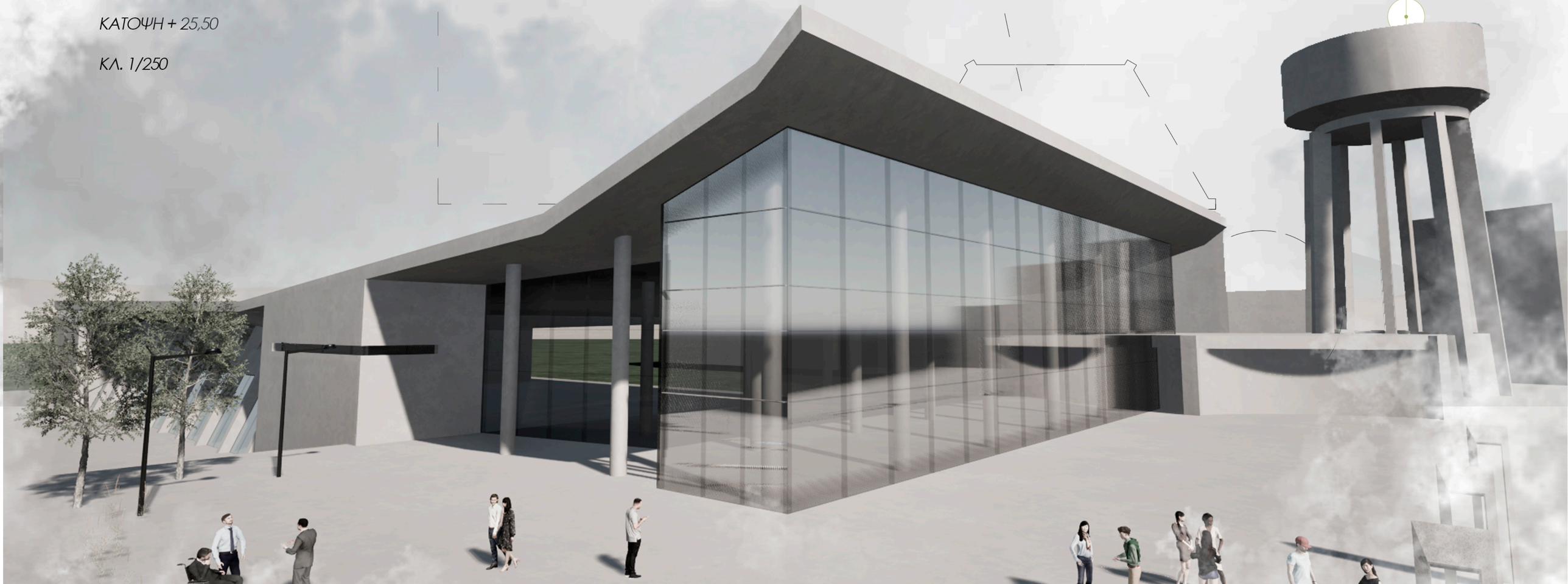

Εκεί όπου η βιομηχανία έσβησε, μία κοινότητα ξαναγεννιέται.

Εκεί όπου τα θραύσματα στέκουν πεισματικά, γεννιέται μια νέα αφήγηση: μια πόλη που ανασαίνει μέσα από την ιστορία της, μια πόλη που βρίσκει ξανά τον εαυτό της.

Το βιομηχανικό τοπίο γίνεται υπόβαθρο για μια νέα καθημερινότητα.

Η κατοίκηση εδώ δεν είναι επέκταση της πόλης· είναι επανερμηνεία της.

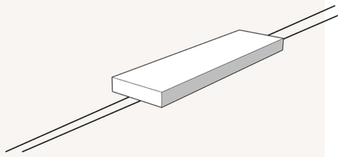
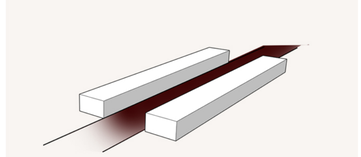
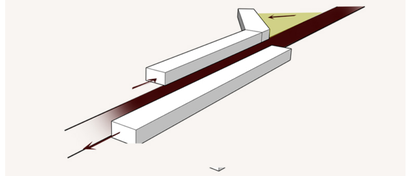
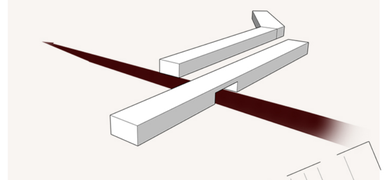
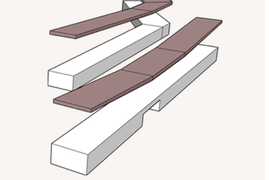

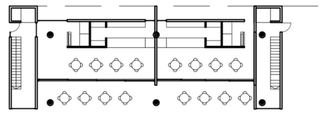
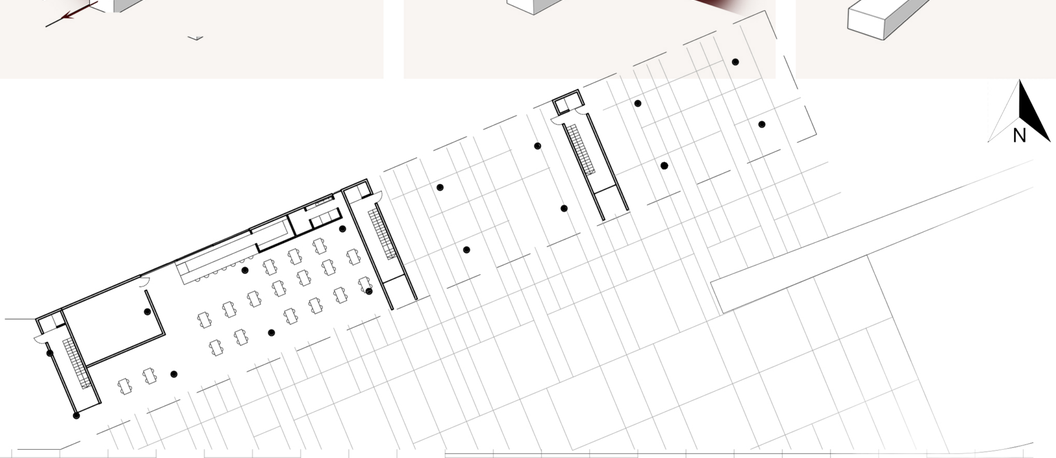

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΛ. 1/300

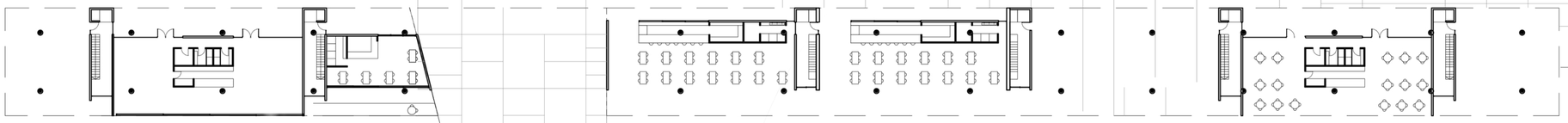

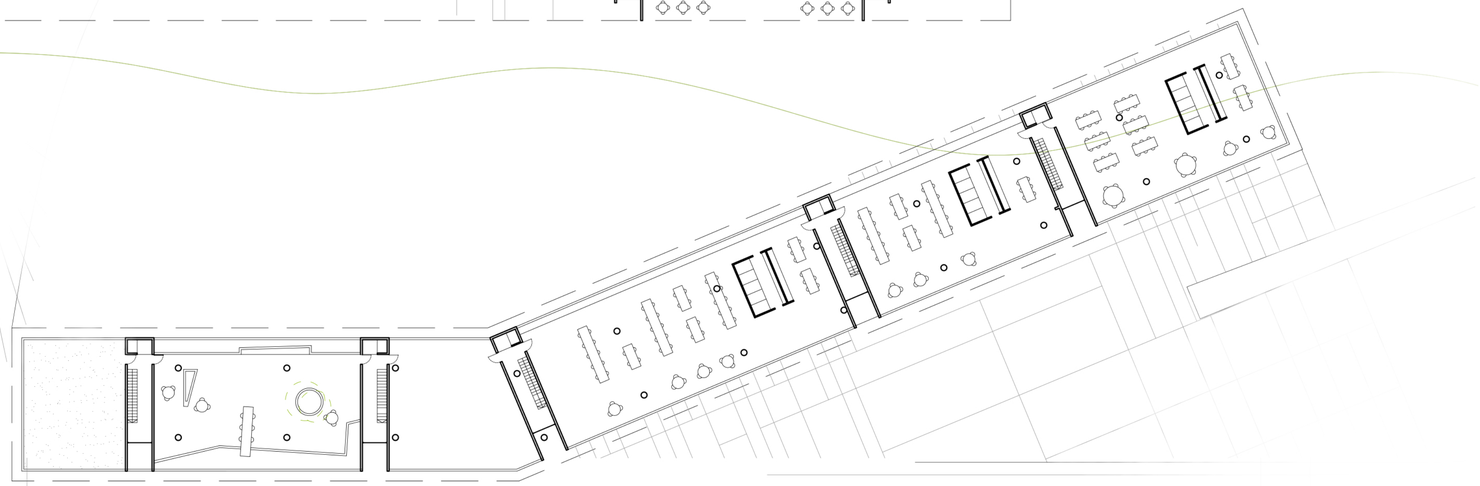

ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΩΝ

ΚΛ. 1/300

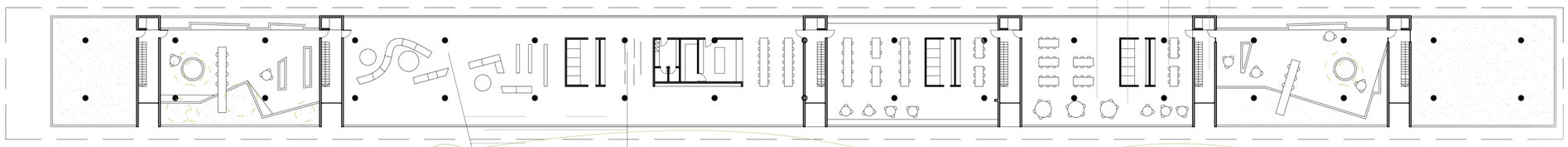

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

11 Κατοίκιση στα "Λιπάσματα"

ΚΑΤΟΨΕΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

ΚΛ. 1/100

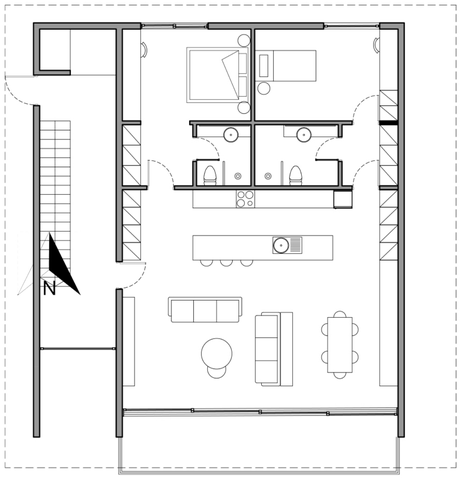

3 ΑΤΟΜΩΝ

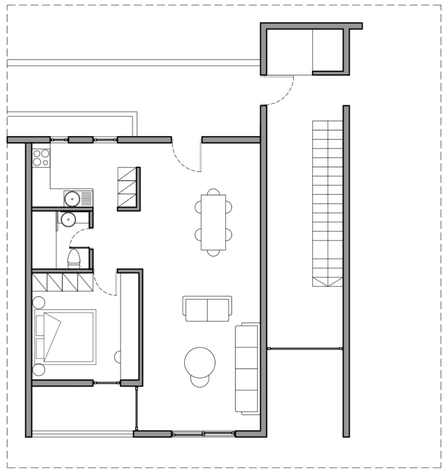

2 ΑΤΟΜΩΝ

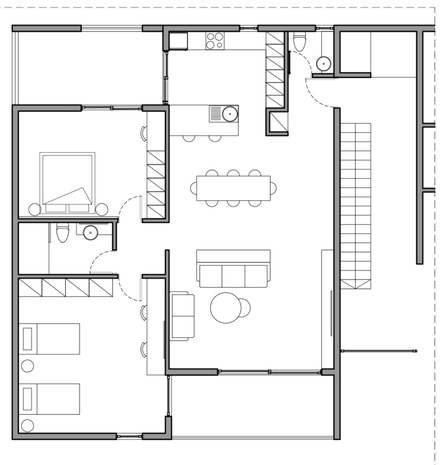

4 ΑΤΟΜΩΝ

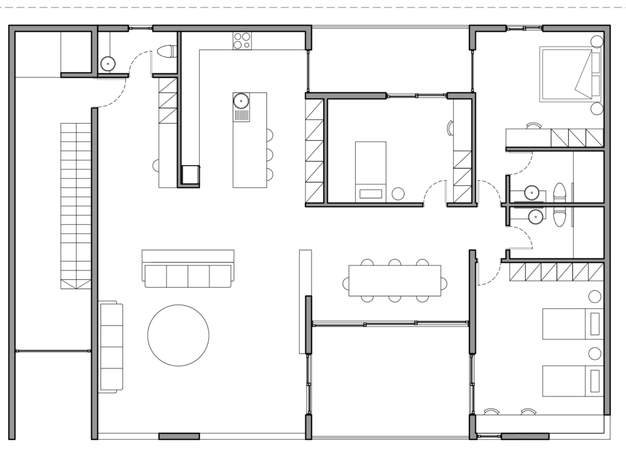

5 ΑΤΟΜΩΝ

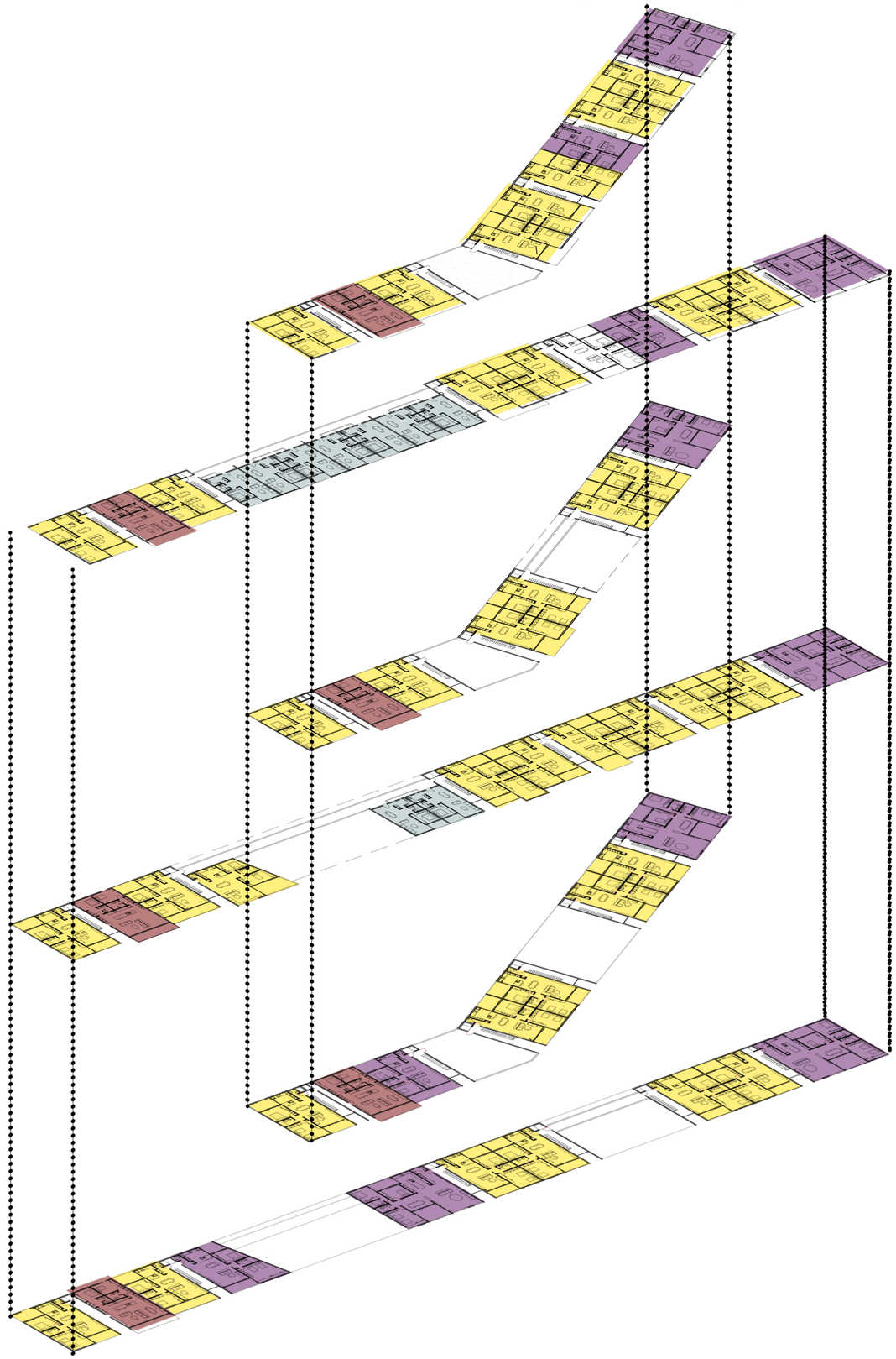

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό :
Ανάπλαση στα "Λιπάσματα" Δραπετσώνας.
12 Κατοίκιση στα "Λιπάσματα"

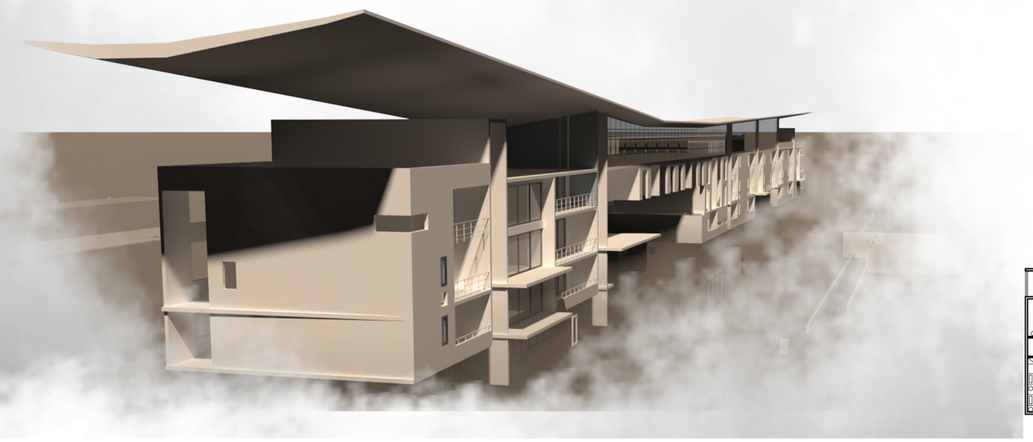

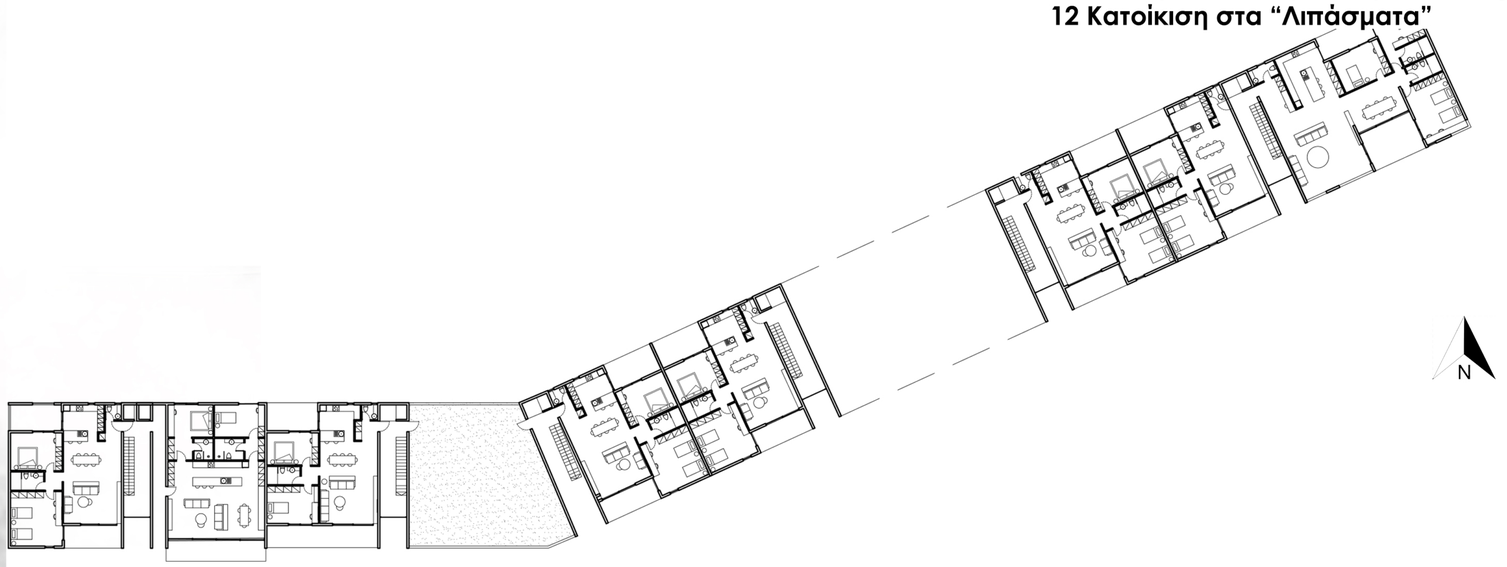

ΚΑΤΟΨΗ 1ου Ορόφου

ΚΛ. 1/300

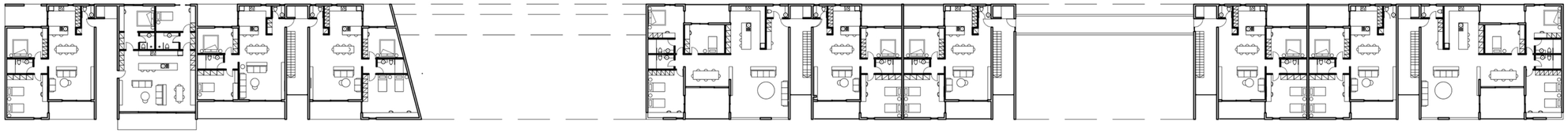

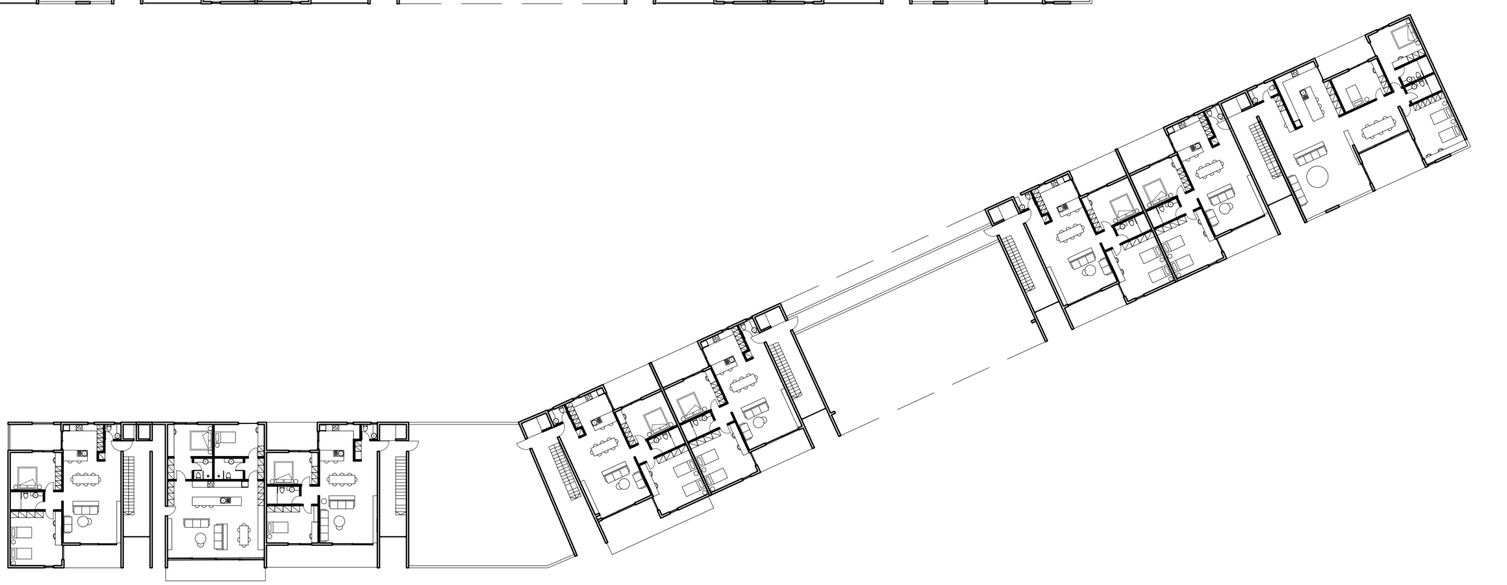

ΚΑΤΟΨΗ 2ου Ορόφου

ΚΛ. 1/300

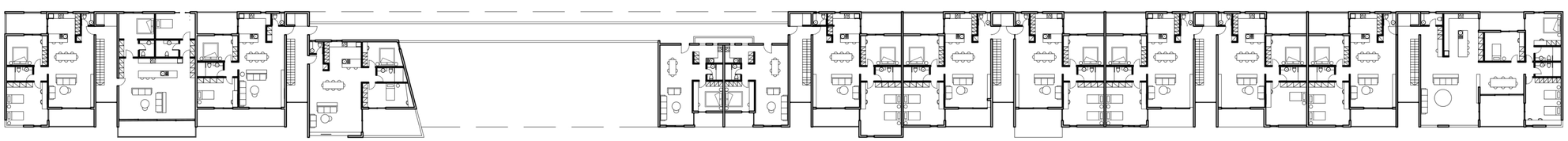

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό :
Ανάπλαση στα "Λιπάσματα" Δραπετσώνας.
13 Κατοίκιση στα "Λιπάσματα"

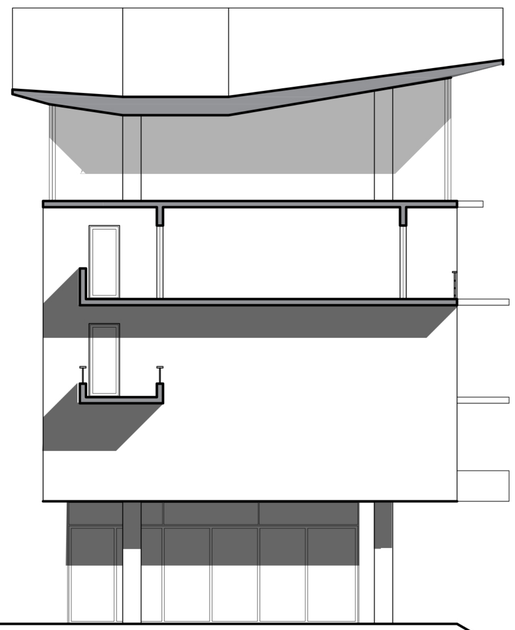

ΤΟΜΗ Α-Α

ΚΛ. 1/200

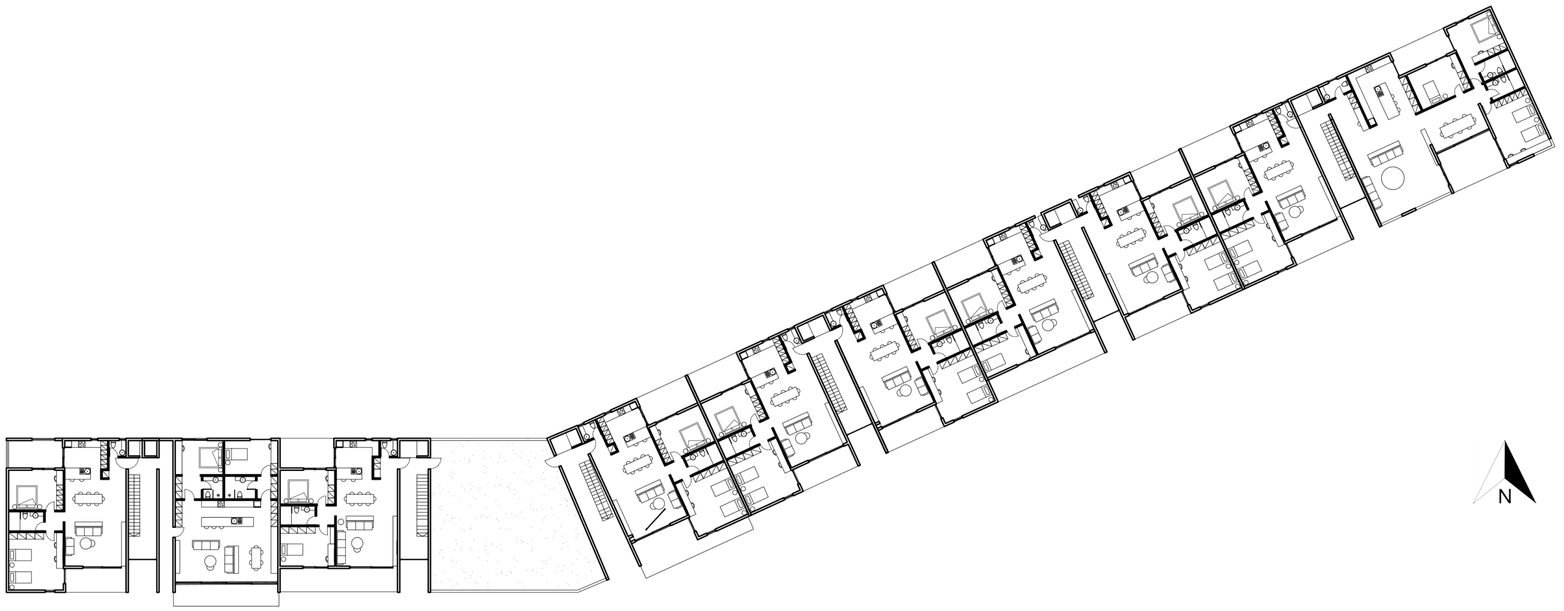

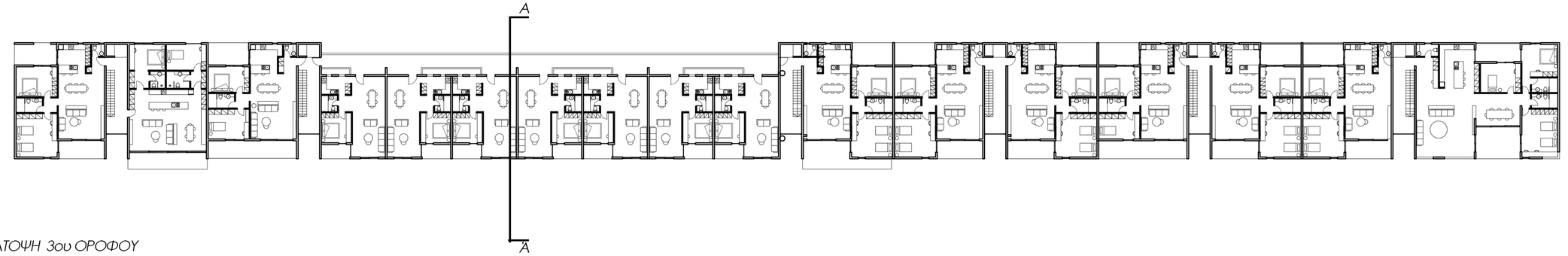

ΚΑΤΟΨΗ 3ου ΟΡΟΦΟΥ

ΚΛ. 1/300

ΚΝΟΤΙΑ 'ΟΨΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

ΚΛ. 1/300

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ | ΣΚΟΥΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ | ΠΑΖΙΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Γεφυρώνοντας Τα Βιομηχανικά Θραύσματα Στο Σύγχρονο Αστικό Ιστό : Ανάπλαση στα “Λιπάσματα” Δραπετσώνας.

14 Ταινιοδιάδρομος _ πορεία

Εκεί όπου άλλοτε ο ταινιοδιάδρομος μετέφερε υλικά στο βιομηχανικό τοπίο της Δραπετσώνας, σήμερα διαμορφώνεται μια νέα διαδρομή · μια γέφυρα ελαφριά, μεταλλική, ανθρώπινη. Η επέμβαση μεταπλάθει το ερείπιο σε τόπο κίνησης και θέασης, προσκαλώντας τον περιπατητή και τον ποδηλάτη να περιηγηθούν ανάμεσα σε βιομηχανική μνήμη και θαλάσσια γραμμή.

Το νέο στοιχείο λειτουργεί ως όριο και σύνδεση — ανάμεσα στον λιμένα του Πειραιά και τον οικιστικό ιστό, ανάμεσα στο παρελθόν του τόπου και τη μελλοντική του χρήση. Μια σύγχρονη εστία θέασης αναδύεται στην είσοδο του λιμανιού, μετατρέποντας τη διαδρομή σε εμπειρία παρατήρησης και

